

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 20 K Félévre . . . 110 K
 Negyedévre . . . 55 K Egész évre . . . 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Pünkösti Magyar Fohász

Magyarok erős igaz Istene, e szent ünnepen, máskor oly kedves szép ünnepen, a halál árnyékának völgyében vergődik a te néped. Pribékjeinken még egyre Nagypéntek felleg: csügg. Golgotára céloz a munkájok s nem akarnak látni vagy velünk láttatni piros pünkösti hajnalhasadást.

Im ezért zokog a mi imádságunk, Magyar Fohászkodásunk még egyre a halál árnyékának völgyéből fel az égre Tehozzád. De hitünk erősebb, mint kizozóink ökle. Acélpántok közt fojtogatják s szoríthatják egyre szűkebb körre ezt a Népet s Nemzetet . . . de a fohászkodás utját, szívünkéből fel Hozzád, Magyarok Istenéhez: még ők sem zárhatják el előlünk.

Oh a piros pünköst napja most nem az acélos buzát érlelő nyárelői piros napsugárért, de véres verejtékünkért piros ez idén. Te tudod, Te látod ezt, Magyarok Istene!

És mi vallást tészünk rólad Uram, hogy ha ez így van: a mi bűneinkért van így. — Te szólottál az Atyáknak és szólottál nekünk is nem egyszer: vigyázatok, a Szentlélek Istennel szemben itt él közöttetek s uralkodni vágyik felettetek a világnak lelke. Vigyázatok, hogy melyiknek nyitjátok meg szívetek ajtaját.

Mi pedig megnyitottuk a világnak lelke előtt. Amaz áruló Judás-lélek előtt, mely romlandó s mulandó javakkal kecsegtetett, tőrbe csalt, meggyalázott, megalázott . . .

Oh vajha most már eszünkbe vennők, mily kárhuzatos léleknek nyitottunk eddig ajtót; most, amikor látjuk, hogy ez a gonosz lélek hová juttatott.

Oh vajha megüresítenők amaz előbbi lélektől mimagunkat s beteljesednénk: Magyarok Istene! a te szent Lelkeddel. Oh vajha ez a Lélek, fakasztana még egyszer, — csak még egyszer életrózsákat, új pünkösti rózsákat a mi orcáinkra. Hogy csufoltatnék meg ezáltal a mi ellenségeinknek ama gondolata, hogy a Magyar már halott.

Magyarok Istene! Mindezeket csak Te teheted meg csodaképen velünk. De törhetetlenül hisszük, hogy Te megteheted. Jövel hát oh Szentlélek Uristen s töltsd be szíveinket épen! Vezess egyező hitre s egy akaratra minket is, mint vezetted volt egy ily napon az Ur apostolait és az első keresztyéneket.

Adj nekünk is kettőzött tüzes nyelveket, melyekkel hirdessük világgá: egy országot s népet, melyet az Örökkévaló egyé teremtett, nem lehet fegyverekkel szétdarabolni, papiros — béke papiros — falaival körülsáncolni . . . „Az Isten is segít, ki bir velünk, szabad népek valánk s azok leszünk . . .“

Pünkösti Magyar Fohászkodásunk előtt legyen nyitva az ég s ez a zengő szózat térjen vissza hozzánk az Ur trónjától megnyugvás érzésével, szent elhatározások erejével; az ünnep nyugalma után pedig láttassék meg Fohászkodásunk igaz volta: életünk megújulásában, összetartásunk állandóságában, homlokunkon a siker koronájában.

Jövel Szentlélek!

Dr Uray Sándor.

A vérpiros béke

Piros pünköst napjára megkaptuk a békét, az ellenség **véрпиros** békéjét . . . Nem szelid, fehér galamb, hanem ragadozó lelkű, vijjogó vércse hozta . . .

Mióta megérkezett a békeszerződés hiteles szövege, minden hazáját szerető magyar ember lelkében kétségek vívódnak; a megdöbbenés, az elkeseredés elfojtja szavunkat s nem tudjuk, mit tegyünk. Első pillanatra látjuk azonban, hogy az, amit ez az irat nyújt, nem béke, s az irat maga nem szerződés. Nem béke, mert nem hoz megnyugvást és kiengesztelődést, és nem szerződés, mely két fél egyező akaratát foglalja magában, hanem parancs, amit az egyik osztogat, a másiktól várva és követelve az engedelmességet.

Mikor a békefeltételekről az első hírek eljutottak hozzánk, lehetetlenségnek tartottuk, hogy a tárgyalások folyamán a világhatalom csucsán ülő urak be ne lássák, hogy a véres igazságtalanság, amit egy jobb sorsra érdemes, hazájához ragaszkodó nép ellen elkövetni készülnék, nem az epedve várt békét hozza meg, amire pedig a győzteseknek nem kevesebb szükségük volna, mint nekünk, hanem új s az eddigieknél iszonyatosabb háborúnak magvát vetik el. A háboru

folyamán szorongatott helyzetbe jutott ellenségeink füt-fát ígértek, hogy ellenünkben segítséget nyerjenek, s ezeket az ígéreket akarják most teljesíteni — a mi rovásunkra. Hová lettek a híres wilsoni elvek? Hol van a népek önrendelkezési joga? Hiszen mi semmi mást nem kérünk, csak azt, hogy rendeljék el a pártatlan és befolyástól mentes népszavazást. S ezt is megtagadják. A gyűlölet és félelem uralkodik a győztes ellenség lelkén. S ez nem hagyja szóhoz jutni a józan belátást. A gyűlölködés véres felhője, mely még mindig ellenségeink elvakult szeme előtt lebeg, nem engedi nekik a tisztán látást s a bosszútól való félelem kergeti őket a kegyetlenségbe.

Vagy azt gondolják-e, hogy tétlenül nézzük, hogy fiainkat millió számra szolgáltassák ki legdühösebb ellenségeink bosszujának? Engedjük-e gyámoltalanul, hogy elrabolják tőlünk nélkülözhetetlen gazdasági javainkat: a fát, sót, vasat, aranyat, ezüstöt, szent, ipartelepeinket, vasutjainkat, termőföldjeinket s a nemzeti kegyelet megszentelt városait? S mit gondolnak a világ urai: miből fizessük meg a ránk rótt sarcot, ha a nemzetnek ezeket az erőforrásait elzárják tőlünk? Nem félnek-e attól, hogy olyan magyar irritentát teremtenek, ami-

lyet nem látott még a világ? Szabad-e egy fejlettebb kulturájú országot szándékosan a Balkán színvonalára lesüllyeszteni? Nem gondolják, hogy nem tanácsos Magyarországot az elkeseredés, az elégedetlenség tüzfészkévé tenni, melytől mindig lángba borulhat egész Európa?

Mi azonban nem könyörgünk az életért. Mi akarunk és fogunk élni, mert jogunk van az élethez. S nekünk élnünk kell, mert a népek között s azon a helyen, amit honalapító őseink megszerettek s apáink megtartottak, világtörténeti hivatásunk van. Ellenségeink is befogják látni, hogy erős Magyarország európai érdek, s nálunk is fel fog ébredni a népek élő lelkiösmerete, s felül fog kerekedni a jobb belátás.

Ezt a szerződést, ha aláírjuk is, végrehajtani nem lehet; ránk nézve kötelezővé sohasem válhatik, mert halálos ítéletünket jelenti. Nemzet öngyilkossá nem válhatik. Ember a természet törvényei fölött nem uralkodhatik. Már pedig hazánkat a természet alkotta egységessé. Szakgatták már darabokra az országot máskor is: az egyik részen német volt az ur, a másikon a török baszkodott, de az összetartozóság változatlanul megmarad mindaddig, míg a határberceket az alföldre nem helyezik át és míg a folyókat arra nem kényszerítik,

ritik, hogy az ország szívéből visszafelé folyjanak. Az egységes Magyarország határait nem emberi kezek, s nem mesterségesen építették fel, hanem örök időkre teremtette maga a magyarok Istene. Ezek közt a határok közt, ezen a területen egységes-egy országnak kell fennállani a végtelen időkig.

A sors csapásait viseljük erős lélekkel. Az igazság ellenállhatatlan ereje győzedelmeskedni fog. Lelkünkben ne engedjünk helyet a kétségbeesésnek és a csüggedésnek, mely elpuhit, mert bizó hitre és magyar lelkünk minden erejére és kemény elszántságára szükségünk van.

K.

A lengyelek törekvései.

Páris, május 22. (Nemz. St. tel. jel.) A Havas-ügynökség jelenti, hogy Patek lengyel külügyminiszter a lengyel törekvésekről a következő nyilatkozatot tette: — Örömmel állapítom meg, hogy a hatalmak nem gondolnak a lengyel eljárás megakadályozására. Nekünk, lengyeleknek nincsenek sem annexiók, sem imperialista szándékaink és törekvéseink, mi csak az 1772-ike előtt elszakított lengyel területeket akarjuk visszaszerezni. A letteknek és ukránoknak visszaadjuk, ami az övéké és a Dnyepernél meg fog állani offenzívánk. Mi békés szándékkal voltunk a bolsevisták irányában, de jószándékaink a bolsevisták támadó fellépésén megheiusultak.

Angol—Orosz mérkőzés.

Kopenhága, május 22. (Nemz. St. tel. jel.) A Belinske Tridende londoni jelentése szerint az orosz bolsevisták perzsiai vállalkozásáról bizonytalan hírek érkeznek. Az eddigi jelentések 40 ezer főre becsülik a vörösök perzsiai haderejét, melybe azonban a Kuro-patkin-féle hadsereg nincs beleszámítva. Az angol csapatok létszámát 60 ezer főre teszik.

Hitünk

Hazám, hazám, te mindig Szomoru!

A tövis koszoru

Hát el nem hagyja komlodod soha?

Hát dúrva sorsunk ökle egyre sújt

És béke-jobbot immár soh'se nyújt,

Hát végtelen a szenvedés sora?!

Hazám, hazám, hát soha nem fogod

Bús, babéros, véres homlokod

Az égre szegni büszkén, szabadon?...

Hát az van rólunk sorskönyvébe írva:

Igy omoljunk gyáván kora sirba

Mi szittyá nép, 's ez Árpád-vette hon!

*

Nem! Én tudom: bús keresztet

Te, annyit tépett népem leteszed

Egy diadalmas, forró reggelen!

S mit össze nem zúz soha a halál:

Magyar fajom „Turul“-szárnya száll

És átröpül egy új évezreden!

ZIVUSKA ANDOR.

Panaszos kiáltás a távol keletről!

A fegyverek zaja elült. Azon dolgozunk, hogy a béke alkotásait, az emberi kulturát újra felépítsük romjaiból. Ne felejtsük meg azonban arról, hogy a romok alatt még élők vannak eltemetve, akiktől csak elvéve érkezik hozzánk segítségért könyörgő, panaszos szó. Sok ezer testvérünk eszi még ma is a hadifogság keserű kenyerét. Sok ezer hős fiunk, ki hazájának és családjának tűzhelyének védelmé-

Hol bujdosik a magyar gyász?

Egy kis székely cseléd könnyei a Dally Mail hasábjain.

Angol, francia és olasz újságírók járnak mostanában Budapesten s tanulmányozzák a magyarországi „helyzet“-et. Mi pedig lélegzefojtva böngésszük napról-napra az angol, francia és olasz lapokat s várjuk és keressük egyre csüggedtebben, mikor ver végre fészket sötét betűerdejükben a megismerés, a megértés, a rokonszenv és barátság fehér galambja.

Az angol, francia és olasz újságírók itt járnak és keresik a magyar tragédia külsőségeit, a mélységes és egyetemes nagy lelki megrendülés vonásait a társadalom arculatán, a fiait sirató Niobe gyászát, Hungária könyveit a tébolytól megtört szemekben s akadozó szivdobogását a hét törtől átvért páncél alatt.

De hol van itt valami abból a gyászból, mely ezeket az idegen riporter-szíveket megindítaná? Kinek fájna itt, Magyarország fővárosában Magyarország? A dunaparti hotelek, a világvárosi éttermek és kávéházak levantinus népének talán, ennek a háborun meghízott, prémbe, bársonyba, selyembe és gyémánba öltözött sörpredéknek, amely a kristállyal, virággal és ezüsttel díszített fehér asztal mellett egyik felével az exotikus muzsikát hallgatja, másikkal kitigyel az éjbe. reszkette, hogy mikor csörren meg az ablak s mikor zuhan be az ajtó a kanálisok toprongyos hadserégének ökölcspásai alatt, amely a sötétségtől, piszoktól és hidegtől holtra dermedt város sikátoraiban zendülésre fegyverkezik?

Vagy a színházakban szólalna meg a gyász? Ezekben az irodalmi bordélyházakban, a piszkos ösztönöknek, a brutális, ostoba és alantas komédiának e nemzetközi kimerőhelyein?

Vagy a sajtóban hördülne fel talán ez a fájdalom? Ebben az idegen lélektől kibérelt dzsungelben, ahol egy, a magyaréval örök ellenséges szellem üvölt most egyszerre pacifizmust és osztálygyilkoló dühöt, amely, miközben rablók szedik le fejükről az évezredek háztetőt, konokul a falnak fordulva gajdolja és köpködi a maga zürzavaros örök-egy szólamát?

ben került a kulturát hirdető ellenséges ántánt kegyetlen fogságába.

Az emberi képzelet nem képes azokat a szenvedéseket eigondolni, amiknek szerefeink a távol keleten, oly hosszú idő óta nap nap után ki vannak téve. De beszéljen az a levél-törödé, mely a napokban érkezett hozzánk.

Nikolsk-Ussurisk, 1919 szept. 22-én.

„... Sok viszontagság után a Nowo Nikolajewski i hirhedt tífusztáborba kerültem, ahol akkor, 1915 tavaszán naponként 100—120 fogoly halt meg, majd 1915 őszén a berezowkai táborba jutottam, ahol elég csöndes, munkás három évet töltöttem emberséges lakásban, de teljesen elzárva a világtól. Multak a napok, remény, csalódás, honvágy és kétségbeesés között, folytonos házkutatások, elkobzások, többször elvették hosszú évek fáradságos munkáit, 40 fokos hidegben magunknak kellett fát vágni a szabadban. Öten-hatan laktunk egy parányi szobában; butort, világítást, fűtést, fehérneműt nem adtak, mindent magunknak kellett az 50 rubelből fedezni. Semmiből egy színházat, kávéházat, szépirodalmi folyóiratokat teremtettünk és türelőden éreztük magunkat, míg az orosz forradalom mindig nagyobb és nagyobb hullámokat nem vert.

Óriási drágaság, sokszori koplalás, örökös fekete kávé, pénz- és ruhahiány, raffinált kínzás minden lehető módon következett. A legénység egy része és néhány tiszt kétségbeesésében a vörös hadseregbe menekült. Minket erőszakkal lefokoztak, légmentesen elzártak a külvilágtól és minden módon megaláztak. 1918 tavaszán az anarchia annyira elharapódzott, hogy az ajtókat és ablakokat éjjelre elreteszeltük, kövekkel és botokkal felfegyverkezve, felváltva őrt állottunk, mert vörös rablóbandák házkutatás címe alatt egész barakkokat kifosztottak.

Közülünk százakat kényszerítettek frontmunkára. A fehérek Missowajánál (Bajkál-tó) borzasztó mézszárlást vittek végbe a vörösek

Vagy a hivatalnoki szobákban nyögne fel talán ez a bánat az egyért, a nemzetért? Ezekben a szobákban, ahol most a bürokrata-proletár, ez a szegény, oly sokáig és oly mélyen alázott, kintpadra feszített tömeg meghasonlott lélekkel az összeroskadó, tehetetlen, koldus államon, az egykor vad és szivtelen bürtöntartón ül bosszuját és szomorun-groteszk diadalát?

Vagy kinn az elnémuló gyárakban és műhelyekben, a kihűlő kazánok, az ájultan elhallgató gépek között dobbana föl, mint egy nagy elgyőzött szív, ez a megtaposított nemzeti önértet? Itt dobbana föl, ahol kalapács helyett fegyvert markol ma a kéz s revolvert szegez a rémült szemű, rothadtra puffadt háborus molocnának, a nagy pénznek, melyet Kain lelkiismerete mardos?

Vagy kinn a falvakban, a zsuptetős házak között bujdosik talán ez a magyar megrendülés? Itt a Tiborcok és Dózsák népe ül a korcsmaasztalnál, szenvedéstől, négy évi baromi martiromságtól eltompult aggyal s politizál, szónokol, készül és szervezkedik s vállra vetett fegyverrel kerüli a határt s lángoló szemmel, borzolt sörénnyel, mint a kiéhezett nádi farkas, jár az uraság szérus-kerije alatt.

Vagy a kaszárnyákban fojtja vissza magát, arccal borulva ökleire a hitvány vaságyakon a rideg falak között ez a halálra sértett magyar büszkeség, a magyar nemzeté helyett legalább a magyar katoná büszkesége? A kaszárnyákban? Hol járna itt? Hiszen itt leszedik, letépi sapkája mellől a nemzeti trikolor színeit, ahogy a háboru előtt letépte, eltiltotta az idegen gög, ugy tépi most le egy másik s ő túri vad jelszóktól megbabonázva, hogy arcul verjék, sárba gázolják ezeket a színeket, ezer harcmező, ezer dicsőség és szenvedés drága, ártatlan színeit s túri, hogy megültsák neki még az emlékezést is reá... Hát ki gyászol itt? — kérdi az angol, a francia vagy az olasz újságíró, aki talán szeretne megállni megilletődve a nagyszerű halálon a nagy sir mellett, amelyről egy magyar költő azt énekelte egyszer, hogy benne egy nemzet súlyed el s körülötte az ember millióinak szemében gyászkönyv ül.

Az idegen újságíró keresi ezt a gyászt,

között. 1918. aug. 19 én megkezdődött a harc Berezwokáért. D. u. 3 órakor a cseh k elűzték a vöröseket, a cseh rajvonal áthaladt ja mi táborunkon és mi fehér uralom alá kerültünk. Egész estig folyt a vörös foglyok kivégzése azután helyre állott a rend. Azonban reményeink, hogy végre hazakerülünk, csakhamar megsemmisültek. Néhány nap múlva megjelentek a japán szállás csinálók és kilakoltattak a kőbarakkokból, piszkos, poloskás fogoly galíciai zsidók által lakott fabarakkokba, ahonnan nem győztük a sok piszkot kihordani. Az oroszok nem törődtek semmivel, eszünk-e, vagy sem, az nekik mindegy volt. A közelgő télre a fát fél-meztelenül, életveszéllyel kellett a közeli magas hegyekről kitermelni és haza cipelni. Az 50 rubelből már nem lehetett megélni. Mikor 1918. október 1-én a berezowkai fogolytáborat vonatra rakták, azt hitük, hogy Wladivoszlokon át egyenesen haza utazunk. Volt öröm és ujjongás. Ismét feléledtünk.

A honvágytól ébresztett öröm kárpótolta a sok szenvedésért. Mandzsuriába érkezettünk, hol az otthoni eseményekről értesültünk. Az öröm, hogy haza megyünk, nem tartott soká. Wladivoszlok előtt megrekedtünk. Kitént, hogy tévedésből utaztunk egy egész földrészen át. Kiszállítottak. Kozákok felvont fegyverrel és kancsukával körülfoztak, egyszerre csak nekünk lovagoltak és elkezdtek korbácsolni. Óriási pánik keletkezett, mindenki menekült, a podgyászt eldobáltuk, egyik-másik elbukott, a kozákok pedig, mint az őrtütek, vertek. Sok öreg törzstiszt arcáról csurgott a vér, mások ideg-göröcsöt kaptak, leirhatatlan jelenetek játszódtak le. Minden holminkat eldobálva futva, úzve, bukdácsolunk a városon át a kb. 1 és fél órányira fekvő kaszárnyába, ahol kimerülten rogyunk össze.

Itt éltünk 200-an felül porban és piszkokban. Mindenkinek csak annyi helye volt, hogy féloldalt két társa közé a padlóra feketett.

mert tudja: a módban, a méltóságban, a nagyságban és nemességben, amellyel egy nemzet a maga legnagyobb szerencsétlenségét elviselni tudja, benne van annak a nemzetnek a becsülete, a becsülésre érdemes volta s abban, ahogyan a halált fogadja, benne van az élethez, a jövőhöz való joga is. Aki hitvány és gyöngye a gyász óráiban, vagy oly romlott már, hogy nem tudja fölmérni a csapat, mely lesújtotta, az föltámadhatatlanul halott, mert nemcsak fizikailag halt meg, meghalt a lelkiében is s mint ilyen, nem érdemes se a jobb sorsra, se a szánalomra.

S ebben a szörnyű, ebben a sivár, lehangelő és kétségbejítő haláltusájában az országoknak, egyik angol újságíró, a Daily Mail riportere mégis talált egy helyet, ahol megrendülve meg kellett állnia egy pillanatra, mert érezte, hogy megtalálta, amit keresett: a bujdosó, a vergődő, a magát rejtve rejtő magyar tragédia egész fájdalmas vonaglását, mélységét, romlatlan, tehát örök igazságát és föllebezhetetlen ártatlanságát. Nem a dunaparti hotelekben és éttermekben, nem a történelmi nevé nagy urak palotáiban, nem a pénz márvány templomaiban, nem az újságok hasábjain, nem a színházakban, nem a bíróságokban, nem a gyárakban és műhelyekben, nem a zsúptelők alatt, nem is a kaszárnyákban: egy budapesti polgári lakás konyhájában, egy mosogató kis székely szolgáló könnyeiben találta meg ezt a magyar tragédiát, ennek a kis szolgálónak könnyeiben, ki arra a hirre, hogy az oláhok elveszik, elszakítják, elrabolják Magyarországtól Erdélyt, egy pillanatig leeresztett karokkal kövülten állott edényei között, aztán arcára terítette kötényét és sirt. Sirt zokogó, mellettrázó sirással, mintha oda, az ő virágos-szenyves kis mellénye alá gyűlt volna össze mindaz a fájdalom és mindaz a gyász, amit e hír jelent.

A Daily Mail tudósítója álmélkodva és megrendülve nézi a kis székely szolgálót és megírja lapjának, hogy Magyarország szerencsétlen sorsa a nép legalább rétegéig lehátva megrázta és átjárja az egész magyar társadalmat s hogy ez a társadalom, amelynek leg-egyszerűbb tagja is ennyire átérzi a nemzet katasztrófáját, minden ellenfelének részvételére

érdemes. Ezt írja a Daily Mail s amit a magyar államférfiaknak, diplomataknak, sajtónak nem sikerült eddig elérnie, a kis székely család könnyeiben az egész magyarság gyásza be-bocsáttatást talál a világ ítélőszéke elé, hogy megértést, részvétet, rokonszenvet fakasszon irántunk leghatalmasabb ellenségünk szívében, hogy elmossa egy pillanatra a boszu és gyűlölet tenger tűzét s megváltson mindnyájunkat minden bűneinkért, ha többre nem, az elérkenytlenség egy pillanatra legalább.

Megállunk ez előtt a kis székely szolgáló leány előtt, akinek a könnyei a Daily Mail hasábjain egy világ előtt beszélnek s egy világot indítanak meg az egész romlott, szerencsétlen Magyarországot helyett, úgy állunk elfogódva, áhitattal és tisztelettel előtte, mintha maga a bujdosó, számkivetett magyar gyász költőzött volna hitvány kis testébe, hogy csodát tegyen általa mindnyájunkért.

Milotay István.

Uj kormánybiztosok.

Budapest, május 22. (Nemzeti St. tel. jel.) A kormány mai rendeletével dr. Gedeon Aladárt, Paplay Dezsőt, Szomjas Gusztávot, báró Mailott Nándort, Vasek Ernőt, Zsitvay Tibort és Karner Gusztávot kormánybiztosi teendői alól felmentette, helyükbe: Szolnok vármegyébe dr. Egen Imrét, Miskolcra Lischstein Lászlót, Borsód-Gömör vármegyébe Puky Endrét, Somogyba Sárközy Györgyöt, Debrecen városába dr. Hubert Ottót, Szegedre dr. Aigner Károlyt, Zemplén vármegyébe Thuránszky Lászlót, Kecskemétre Fáy Istvánt, Bereg vármegyébe Horthy Gyulát nevezte ki.

Várnak a porosz népszavazással.

Páris, május 22. (Nemz. Stir. tel. jel.) A nagykövetség tanácsa elhatározta, hogy a kelet- és nyugati poroszországi népszavazást, mely június 6-ára volt kitűzve, bizonytalan időre elhalasztja.

Magyar hajók a Dunán

Budapest, május 22. (Nemzeti St. tel. jel.) A Magyar Folyam és Tengerhajózási Rt. hosszútávú hajói ismét megjelentek a Dunán amerikai lobogó alatt.

Igy legalább nem fagyunk meg. Hogy mit ettünk, arról jobb nem is beszélni. Két hét múlva elkerültünk egy volt kőházbarakkba ahol 1918 karácsonyát ünnepeltük. A legutolsó tömeglakásban jobb levegő van és a hideg majd megörjített. Egy közös terembe 200-an vagyunk bezúfolva dupla pricsekre, úgyhogy egymás fölött lakunk félhomályban. A ház magas palánkkal van körülvéve, rajta 3 sor tövisdrót. A legkietlenebb pusztaság, amit csak el lehet képzelni. Egymás után vándoroltak a bajtársak a chaborowski örültek házába, mások a temetőbe. Egyszerre kiltört a spanyol influenza. Az egész barakk lázban fektűt. Sokan estek áldozatul a járványnak. Mikor végre elmúlt, jött az esős időszak, utánna a türethetetlen hőségű nyár és vele együtt a bélhurut, az egész táborban az utolsó ember is elvesztette minden erejét. A táplálkozás gyenge volt, mert az árak a tízszerezésre emelkedtek és az 50 rubelből kellett élnünk, ruházkodnunk. Keltő közt van választás: vagy elmegey az ember rabszolgának, vagy várja a biztos halált. Nagyon sokan az első választják és a XX. század, a népek szabadságáért vívott háború nemzedéke naponta láthatja, amint európai tanárok, bírák, ügyvédek és tisztek dülledező köszönbányában, egysorban a kínai kultival, mezitelenül, térdig vízben napi 12 rubelért köszönet fejtenek vagy a kínai városban kanálist javítanak. Ittünk, sürgönyözünk, fűnek-fának segítségért, átvételért az amerikaiak vagy japánok által — hiába. Minden héten jön egy egy külföldi bizottság, végig halad a táborban, elszörnyed, fényképez, segítséget ígér és nem csinál semmit.

Igy várjuk a 6-ik telet! És hazulról nem mozdul semmi! Odahaza mindenkinek legszen- tebb kötelessége minden követ megmozdítani, hogy mi haza jusunk, mielőtt még száz és száz a temetőbe és az örültek házába kerülünk. Jelenleg vagy 2000 tiszt és néhány száz főnyi legénység van itten. Mi rajtunk hon- vágytól epedő fáradt embereken csak egy se-

git — az otthon! Ha az elzúllott emberiségben még van egy szikrányi emberi érzés, akkor nem hagy elpusztulni itt a világ szemetes ár- kában ezer és ezer becsületes családapát, férjet és fiút. Nem szabad sokáig habozni, minden- nap nagyobb lesz a temetőben a kereszt- és fejfaerdő és üresebb a jogolytábor...

Eddig a levél. Azt hisszük, nem kell hozzá magyarázni. Es most kérdezzük a keresztény- keresztény magyarságot, az egész világ kultur- nemzeteinek keresztény társadalmát, lehetséges-e hogy közönségesen fogadjuk e jalkiáltásokat? De nem... Még van és lenni kell annyi em- beri érzésnek szívünkben, hogy a szerencsét- lenek mielőbbi hazahozatalára mindent elkö- vessünk.

S mit szól mindezekhez az ántánt, (mely- nek Debrecenben is van képviselése) mely fennen hirdette, hogy a XX. század veszé- lyezett kultúrájéért, népek és emberek sza- badságáért harcol! Ha a hajmáskéri fogoly- tábor nemzetközi szélhámosai és gazemberei nem kapják meg idejében a pászkaúkat vagy a libapecsenyét, azonnal kiszáll a vizsgáló- bizottság és menten megindul a jegyzékvállás. De talán a hazájuk védelmében fogságba ju- tott becsületes fiaink is megérdemelnek legalább ugyan olyan érdeklődést az ántánt részéről? Fo dulunk azonban egyúttal keresztény és ke- resztény magyar egyházainkhoz, kiknek világ- szervezettel és összeköttetéssel talán mód- jukban áll a szerencsétlenek érdekében hatá- sosan fellépni. S kérdezzük a szabadkőműves páholyok keresztény keresztény nagyjait, nem gondolják-e, hogy hirdett emberbaráti elveik parancsolólag kötelezik őket arra, hogy az egész világot behálózó páholytestvériségük fel- használásával segítsenek ártatlanul szenvedő embertársaikon, bár azok magyarok.

Reméljük, hogy nem lesz pusztában el- hangzó szó a távoli Keletről jött vérfagyasztó segélykiáltás.

A műveltség ereje

A hatalmas római birodalom Kr. sz. e. a 146-ik esztendőben végképen leg- igázta a kis Görögországot, melyet elő- zeteszen a demokratizmus tulzásai és foly- tonos belső villongások elgyengítettek, és halálra szánva beolvasztotta ez új hó- dítását a többi, önállóságuktól megfosz- tott provinciák közé. Ki volt hát mondva a végső ítélet a görög nemzetre: el kell pusztulnod, hiszen mi nyers, durva erő- vel felibéd kerekedtünk és elzárjuk tőled a független megélhetést. S mi történt? A legyőzött Görögország („Graecia victa“) magasabb műveltségével hamarosan ura lett az elmaradottabb római népnek: görög lett a vallás, görög a társalgási nyelv, görög az irodalom és művészet, görög az erkölcs. Így multa felül a test hatal- mát a lélek ereje, a nagy hódítót a pa- rányi legyőzött, a tudatlanságot a mű- veltség.

Ime a műveltség ereje!

Nem hiába állapította meg régi, bölcs megfigyelés, hogy „a történelem az élet tanítómestere“, mert belőle való- ban sokat tanulhatunk. Az elmondott példából mi is reménykedhetünk bizto- san, ha egyúttal komolyan tanulunk is.

Ránk erőszakoltak egy ugynevezett békét. Nem vizsgálom ezuttal azt, hogy valóban győzők voltak-e azok, akik ilyen minden józan ítéletet legázoló módon diktálnak és valóban legyőzöttek va- gyunk-e hát mi, akik az utolsó pillana- tig mindenütt az ellenség földjét tapod- tuk? Nem vizsgálom azt sem, hogy erre az okmányra az lett volna-e az igazi, hozzánk méltó felelet, ha azt azonnal rongyokra tépve újra kardot rántunk és nem a tényleg tanusított eljárásunk? El- fogadom hát azt a kényszerhelyzetet, hogy így megcsonkítva, további rablá- soknak és jogtalanságoknak kitéve próbál- junk megélni, phönix madárként poraink- ból „megélemedni“. Vajjon lehetséges-e ez? Van-e erre valami remény? Feltá- madhat-e még ilyen előzmények után is a Hungaria victa?

Kinos tépelődésünkre biztató vá- laszt, kétségbeejtő elcsüggedésünkre fel- emelő vigasztalást csak a történelem tud nyújtani. „Menjetek“ — hirdeti Klió, a történelem muzsája, — „a legyőzött görög nép példájához, tanuljatok tőle: ho- gyan lehet lenyügözni a gögös, a szív- telen, az igazságtalan, az erőszakos zsar- nokot“. Valóban, ha igazaink diadalá- nak kivívását karjaink és fegyvereink gyors beavatkozása helyett lelkünk és nemzeti műveltségünk lassu munkájára bizzuk, a kilátás, a kecsegtető remény a história tanítása szerint mindent igérő- leg integet felénk. De — és itt van az egész tanulság lényege — ebben az eset- ben a magyar nemzeti műveltségnek ak- kora erőt kell kifejtenie, mellyel uralko- dólág letiporja a körülötte élő apró- cseprő népecskék kulturális értékét. Ezen célból sokat, tenger sokat kell fárad- nunk, dolgoznunk, tanulnunk. Nappal és éjjel, télen és nyáron, ifjuságunkban és öregkorunkban, férfinak és nőnek folyton- folyvást arra kell törni, hogy ezeréves magyar nemzeti kulturánkat minél ma- gasabbra, minél egyetemesebb színre emeljük.

Ebből a munkából mindenkinek ki kell vennie a maga részét, mindenkinek, aki nemzetünknek igaz, becsületes, őszinte tagja. Minden templomi szószék legyen egy-egy égő csipkebokor, melyből a magyarok Istenének az ő választott népét buzdító segedelmét érezzük kisugárzni. Minden iskolai katedra kisedővótól fel az egyetemig legyen egy-egy örök oltár, melyen a hazafiaság szent tüze kiolthatatlanul lobog. Minden család, minden egyesület, kisebb és nagyobb társadalmi alakulás ezért fogjon egymással kezét, erre fordítsa testi és lelki javait. Minden hivatalszoba, minden műhely, még a legkisebb barázdá is kint az ősi rögök közt ennek a szolgálatába álljon, ennek a sikeréért harcoljon. Minden portékánk, minden szellemi és anyagi termékünk egészen a legutolsó, kivitelre jutó buzaszemig ezt hirdesse világgá, ezt: az ősi, a mindig nagyobbá fejlődő, igazságunkért mindenütt harcoló, ezeréves hazánkat minden poklokon keresztül visszavivó magyar nemzeti műveltséget. Így reményünk lehet rá, hogy a Hungaria victa, a legyőzött Magyarország, ismét Hungaria triumphaus, diadalmaskodó Magyarországgá fog változni.

És hogy mindezek megtörténhesse- nek, ahhoz szükségünk van egyetértésre és az Úr szent lelkére. Kell, hogy ennek a szerencsétlen, elesett országnak fiai és leányai mind erre az egyetlen egy célra törekedjenek és ezen dolgukban felsőbb, égi segítséget nyerjenek. Vajha betelnék az apostol írása rajtunk is: „Mikor pedig a pünköst napja eljött volna, valának *mindnyájan egy akarat- tal együtt...* Megtelének pedig *mindnyá- jan szent lélekkel*“ (Ap. csel. 2. 1—4.)

Dr Bessenyei Lajos.

Kulturpolitikai feladatok

Írta: Mitrovics Gyula egyet. tanár.

Kulturpolitikánk körében két nagy kérdésnek intézményes megoldása vár reánk. Legnagyobb részében, mindakettő országos feladat; kiindulásában mindenesetre az. — Az egyik a katolikus autonomia, kapcsolatban a protestáns egyházak vagyoni és közjogi helyzetének a kérdésével; a másik a köznevelés egységes reformja. Itt a katolikus autonomiáról kívánok szólni.

Protestáns részről természetesnek és jogosnak kell tekintenünk, ha a legnagyobb magyar egyház, melynek multja visszanyulik a vezérek koráig, autonomiát kíván magának; olyan önkormányzatot, amely a katolikus egyháznak egyetemes és nemzetközi jellegén belől biztosítja a nemzeti jellegnek és bizonyos fokú függetlenségnek a kifejlődését, másrészt az egyháztársadalmi erőnek a hivatalos bekapcsolódását a hivatalos egyház életébe.

Az autonomiának természetes következménye, hogy az autonóm egyházi szervek közvetlen ellenőrzése, vagy éppen rendelkezése alá kerülnek az egyházi javak, amelyek idáig a javadalmasak személyes rendelkezése alatt lévén általában nem állottak nyilvános ellenőrzés alatt.

Ez a katolikus intézményeknek olyan megerősödését fogja maga után vonni, amelynek méreteit egyelőre meg csak elképzelni sem tudjuk. Ezzel szemben állanak a teljesen elkoldusodott állam közművelődési intézményei, a teljes leromlás és agyagi lezüllettség állapotában és a régiebb autonóm nemzeti egyházaknak, a protestáns felekezeteknek a papjai és iskolái, akik és amelyek eleitől fogva kiáltó szegénységükről voltak általánosan ismeretesek. Ujabbban a protestáns intézmények helyzei az államsegélyek javítottak valamit. Csakhogy az állam most képtelen lesz még saját intéz-

ményeinek színvonalát is fenntartani, nemhogy a protestáns kulturalkötések erőkülönbözeteit kiegyenlítsse.

Hitvány dolog volna, ezt a kérdést alacsony, féltékenykedő szempontból vizsgálni... Ha valahol, hát itt egyedül jogosult az elv: *suprema lex: salus reipublicae* legfőbb törvény az állam érdeke! Az állam érdeke pedig az államalkotó és fenntartó erők történelmileg kialakult egyensúlyának a megőrzése.

Épen napjainkban láttuk: mit jelent, milyen következményekkel jár a történelmi folytonosságnak a megzavarása. A katolikus autonomiának a megvalósításával is mindazt biztosítani kell a katolikus egyháznak, ami belső erőinek teljes felszabadításához szükséges; de mindazt meg kell adni az állam és a protestáns egyházak számára is, ami a nemes versenyben a feltételek egyenlőségét, viszonyosságát és kölcsönösségét és a különböző össze- tevődésű nemzeti erőtényezőknél egyensúlyát zavartalanul biztosítja. Hogy az anyagi eszközökben nagyobb aránytalanságoknak nem szabad fennmaradniuk, vagy éppen megnövekedniük, ez, az igazságnak átlátszó egyszerűsége miatt senki előtt bizonyításra nem szorul. De nem szabad erkölcsiekben sem. — És bennünket közelebből éppen ez a része érdekel a kérdésnek.

Itt nagyon csekély fontosságúknak tartom az aféléket, hogy a király koronázásban részt vegyenek a protestáns egyházak is. Talán már fontosabb, hogy a legmagasabb állami functionariusok is saját hitelvi meggyőződésüknek megfelelő esküt tessenek le stb. Ellenben igen nagy gyakorlati fontossága van már annak, hogy a protestáns egyházak vagyoni egyensúlyának biztosítása milyen jogi formák között történik?

A katolikus alapok és alapítványok az autonóm szervek kezelésébe, az állam legfőbb ellenőrzésének a fenntartásával, szabad tulajdonjoggal mennek át. És így az államhatalom változó gyakorlóival szemben a lehető legteljesebb szabadságot és függetlenséget kapja meg az egyház. Nos és a protestánsok ezzel szemben azt, amit kapnak, állandóan a mindenkori kormányok tetszésétől függően, költségvetésileg kapják? Hiszen akkor, bármelyik szélső irány felé billenjen az egyensúly, a protestáns egyházak intézményei alól egyszerre kihullott a talaj. De ne vegyük a legszélsőbb és legszerencsétlenebb eshetőségeket. Hiszen ha ilyenek nem következnek is be, a protestáns egyházak politikai és társadalmi függetlensége végérvényesen oda van. Ha jól viseli magát az uralkodó kormányrendszer felfogása szerint, megkapja salláriumát, de ha nem táncol kedve szerint, megszorítják a subventiót. Egyrészt tehát az autonomia teljes szabadságot jelent, másrészt pedig a teljes függetlenséget, annak minden ódiomával és lealázó voltával. Ennek tehát nem szabad így oldódnia meg. Mivel pedig az 1848. XX. törvénycikk eddigi értelmezés szerint ilyen megoldást foglal magában, annak körén tágitani kell oly mértékig, hogy a protestáns egyházak vagyoni helyzetének megoldása biztosítsa megfelelő arányban az egyházak politikai függetlenségét is.

Ezzel kapcsolatban csak egy dologra, az egyik legnehezebb részére a feladatnak kell még rámutatni. És ez az, hogy a megoldás nem képzelhető el, az anyagilag teljesen tönkretett államnak a súlyos megterhelésével. Hogy ez hogyan volna már most a legyöngült állam pénzügyi érdekeinek a kiméltése mellett megoldható, elsősorban pénzügyi kérdés, melyhez a hivatottaknak kell hozzászólaniuk. Három dolgot mindenesetre hangsúlyozni kell:

A megoldás a történelmi erők egyensúlyának biztosításával, az érdekelt egyházak politikai függetlenségének egyenletes megővásával, és az állam anyagi érdekeinek a kiméltésével történjék meg.

— Elutazott a körletparancsnok. Hegedűs Pál tábornok körletparancsnok május hó 21-én elutazván, folyó hó 25-én tér vissza Debrecenbe. Tekintettel azonban nagymérvű elfoglaltságára, polgári személyeket és hatóságokat csak május 27-től, a meghatározott időben fogad.

HIREK

Hol bujdosik a magyar gyász?

Milotay Istvánnak, a ma élő egyik legnagyobb magyar publicistáknak a neve díszíti ünnepi számunkat. Másfél éve írta ezt a meghatározó riportot, mely valóságos gyöngyszeme irodalmunknak. A vad indulatok földalatti robaját halljuk ki soraiból. Amikor megírta, farkasszemét nézett egymással a murkaadó és munkás, gazda és cseléd. Duhaj kánkánt járt a háborus nyereségen felhízott zsidó tőkeskorgott a gyomra a háborus szenvedésektől elcsigázott népnek. Soha puskaport nem szagolt vigécek bujtogatták a katonát gondviselő felebbvalója ellen s mindehhez ördögi vigyorgással fujta a kíséretet a zsidó sajtó... Azóta sok minden megváltozott. A munkásság nagyrésze kijáznodva fordult el „vezér“-eitől, akik csak saját hasznukat keresték s a munkások verejtékén hztak; a gazdák kiéheztették a sakterdiktatúrát, nemzeti szellemű, keresztyén sajtó ébresztgeti a magyar öntudatot; s a kaszárnyákban ismét a hazaszeretet, a felebbvalók iránti tisztelet, a rend és fegyelem az ur. Csak a sir széléig jutott el a magyarság, de nem halt meg. Élne fog, mert élnie kell, szebb, dicsőbb életet.

Debrecen új főispánja

Szomjas Gusztáv városi főispáni állásáról lemondott s helyébe a kormányzó Debrecen sz. kir. város kormánybiztos-főispánjává Hubert Ottó törvényszéki tanácselnököt nevezte ki. Az új kormánybiztos-főispán ösmert, tisztelt tagja keresztyén társadalmunknak. Tiszta kezű, puritán jellemű, vasenergiájú ember. Működése elé a legszebb várakozással nézünk, mert azt várjuk tőle, hogy erős kézzel fog rendet teremteni a városháza szövevényes ügyeiben. Közjóra irányuló tevékenységéhez felajánljuk legmesszebb menő, önzetlen támogatásunkat.

— Az ifjuság testnevelése ügyében nagyszabású értekezletet hívott össze szerdán délelőtt 9 órára a vármegyeház disztermébe Hegedűs Pál tábornok. A jövő nemzedék testnevelése elsőrendű nemzeti érdek, miért is az értekezlet fontosságára tekintettel tartásuk kötelességüknek a meghívottak a pontos megjelenést.

— Az internálások szünetelése. A belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy az internálások május 26-ától szünetelni fognak. De nehogy örömhírnek vegyék Izraelben az értesítést, mert csak június 7-éig tart a szünet míg az internáltak táborát Hajmáskérről átköltetik Szombathelyre.

— Szeged megcsonkítása. A szerb csapatok, melyek Szegednek a Tisza tulsó partján levő gyönyörű nyaralótelepét megszállták és ismét elzárták, követelték a lakosságtól a hűség- eskü letételét, mert a békeszerződés Ujszegedet nekik juttatta. Aki nem teszi le a hűség- esküt, 24 óra alatt távoznia kellett. A szerbek elzárták a közúti hidat, ami nagy izgalmat keltett. A szegedi nép hatalmas népgyűlésen tiltakozott a város megcsonkítása ellen.

— Még a nevet is! A rendőrség Horti Alfréd kávéstól (Hungária-kávéház) bevonta az iparendélyt, mert rovott multu: lopásért, csalásért, sikkasztásért, stb. hosszabb időt (vagy másfél évet!) töltött különböző börtönökben. Ezek a „hűsölés“-ek voltak vagyonának alapjai. Hogy erkölcsi felfogása nem változott, arról sokat beszéltek a megszállás alatt a pincérekörökben. De az iparendély megvonásánál nem szabad megállani. Ki kell kutatni, hogy juthatott ez a rovottmultu zsidó a Horti- névhez. El kell venni még az ötven pengés magyar nevet is.

— **Lapunk legközelebbi száma pünkösti ünnep miatt — szerdán jelenik meg.**

— **Még mindig járja a hadifuvár?** E címen szövé tettük a debreceni gazdaközönség jogos panaszát a nyilvánosság előtt és íme, 1920 május 21. kelettel ismét bemutattak nálunk „Behívás” feliratu és Márk Endre m. kir. udvari tanácsos, polgármester nevével ellátott ukázt a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVII. t. c. 4. és 10 § aira való hivatkozással. Miután a fenti törvény rendelkezései a hadrakelt seregére vonatkoznak — lehetlenségnek tartjuk, hogy a gazdákat — ebben a nagy dologidőben, mikor a gazdák munkáján dől el az ország sorsa! — ilyen szolgálatokra kényserithessék. Ebben az esetben Hajduböszörménybe való utazásról van szó, Tudomásunk szerint oda jár vonat is. De a kirendelt gazda helyzetét is tekinteni kell, Eddigi 5 lova helyett csak 3 van, az egyik beteg, nem lehet befogni, a másik lova ellés előtt áll. Az agyon dolgoztatott lovakkal nem lehet kirándulásokat tenni. Még egyszer nyomatékosan felhívjuk a dologra az új kormánybiztos-főispán figyelmét.

— **A rendőrség felhívása.** A rendőrség felhívja mindazokat, akiknél egy állítólagos első magyar rokkant munkákat értékesítő vállalat Szegeden című cég nevében Krenndi nevű megbízott megrendeléseket vett fel, tegyék meg panaszukat a panaszfelvételi irodában. Nevezett egyén egyik neve ismeretlen. Valódi nevét a rendőrség szintén nem tudja.

— **Adomány a kollégiumnak.** Legutóbbi számunkban közölt felhívásunknak már is van eredménye. Czeglédy András tudalta velünk, hogy felajánl díjtalanul két család méhet, kaptárral együtt, hogy a méhészeti tanfolyamot mielőbb megnyithassák. Magunk részéről is köszönetet mondunk a nagylelkű adományozóknak.

— **A Katholikus Népszöveiségi Otthon** f. évi közgyűlését május hó 30-án d. u. 5 órakor tartja a Piac utca 68. sz. alatti helyiségében. Az Otthon összes tagjainak megjelenését tisztelettel kéri dr. Lindenberger János püspöki-helynök elnök.

— **Az alkalmatlan idegenek ellen.** Hajdudorog képviselőtestülete egyhangú határozattal felírta a megyéhez, hogy az alkalmatlan idegenek (láncos zsidók, csempészek, valutások és egyéb tincsesek) kiutasításának az ország területéről. Ezzel kapcsolatosan kapjuk az értesítést, hogy a hajdudorogi zsinagóga és a vele összefüggő kóserintézmények telke valószínűleg kolerafertőzött, mely ellen közegészségügyi szempontból emelnek kifogást a környék lakói. Toll, vér, piszok, szemét a „keleti” telepen és bűz, magyar orrokat facsaró keleti bűz...

— **Keresztyén iparosok ismeretterjesztő előadása.** A keresztyén iparosok országos szövetségének debreceni csoportja megalakulásának ugyszólván már első perceiben tanúságot tesz elhivatottságáról, amikor f. hó 24-ikén, hétfőn d. e. 10 órakor az Ipartestület dísztermében megtartja első ismeretterjesztő előadását, melyen az új lakbér felemelési rendeletet ismerteti dr. Veverán György és „Iparunk és iparosaink helyzete a régi-újban és ma” címmel szabadelőadást tart Komáromi Sándor ügyv. elnök. A csoport ezután kér minden iparost, hogy a szakgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

— **Adományok.** Az erdélyi menekültek segélyezésére megindított gyűjtésünk B. G. 500 koronás adományával 520 koronára, gyorssegélyalapunk ugyancsak B. G. 200 koronás adományával 600 koronára növekedett. Egyidejűleg szintén B. G.-tól 300 koronát kaptunk a Területvédő Liga céljaira, melyet a Liga debreceni képviselőjéhez juttattunk. A nemeslelkű adományozónak ez uton is köszönetet mondunk.

— **Választói névjegyzékek közszemlén.** A nemzetgyűlési választók névjegyzékei f. hó 24—27-ig az összeíróbiztosok hivatalos helyiségeiben közszemlélésre lesznek kitéve. A névjegyzék ellen a felvétel, vagy kihagyás miatt ez idő alatt bárki felszólalással élhet.

— **Az alföldi takarékpénztár igazgatósága** Debrecenben e hó 20-án tartott ülésében állapította meg az intézet 1919. évi mérlegét és 1918. és 1919. évekre vonatkozó eredmény-számláját. A kimutatott tiszta nyereség elővittellel együtt 40.883.14 korona, melynek felosztására nézve a f. hó 31-re összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1918. évi és 1919. évi szelvényeknek egyenként 10 koronával leendő beváltására azaz részvényenként 20 korona 10 százalék K 240.000 fordítassék és az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó összegből a rendes tartalékalap növelésére K 50.000, adományokra K 5000, tisztviselők rendkívüli jutalmazására K 20.000 használtassék fel, míg a fennmaradó K 28.749.39 új számlára vitessék elő. Az intézet tartalékalapja ezen dotáció után K 1.820.000-ra emelkedik. Az igazgatóság jelentéséből megemlítenednek tartjuk, hogy a két forradalom, valamint a román megszállás által okozott károk a folyó üzlet jövedelméből fedezhetők voltak úgy az intézetnél, mint az intézet érdekköréhez tartozó iparvállalatoknál és vidéki intézeteknél. A takarékpénztár tárcájában levő magyar hadikölcsönkötvények a névérték 50 százalékaival vannak felvéve és nincsenek elszámolva az államadóssági címletek lejárt és be nem váltott szelvényei. Az intézet betétállománya 39.400.000 koronára emelkedett az 1917. évi 27.100.000 koronáról.

— **A polgári és gazdakör** f. hó 30-án vasárnap d. u. 4 órakor a kör helyiségeiben évi rendes közgyűlést tart, melyre az összes tagtársakat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Uj fogorvosi rendelő.** Értesítjük t. közönséget, hogy József kir. h.-u. 10 sz. alatti mai kor igényeinek megfelelő fogműtermet és fogtechnikai laboratóriumot állítottunk fel. A műteremben a fogászat körébe tartozó mindenféle munkák gyorsan, pontosan és a lehetőséghez képest jutányosan eszközöltetnek. Rendelés d. e. 10—12, d. u. 3—6-ig. Dr. Kardosy Miklós és Balogh Lajos.

— **Rendőri hírek.** Szerencsétlenül járt kisfiu. Ferenczi József Csapó-u. 74. sz. a. kisgyermek tévedésből marólugot ivott. Az erős szer szájában nagy égési sebeket okozott, úgy hogy a közkórházba kellett szállítani. A gondatlan hozzátartozók ellen az eljárás folyamatban van.

— **A kendermagra oly csekély a rendelkezés,** hogy a mai viszonyok között azt meghozatni nem érdemes. — **Mangalica sertés** kant a gödöllői korona uradalom már nem tud adni, a gazd. egyesület pedig azt onnan akarta megrendelni. — **Kéveköző** zsinogót, akik azt az egyesület utján akarják beszereztetni, az egyesületnél mielőbb jelentkezzenek. — **A csépléshez** szükséges szén mennyiségét saját érdekében e hó 25-ig gazdasági egyesületünkkel okvetlen jelentsék be. Debreceni gazdasági egyesület.

— **Szepesiek szövetsége** elakul Debrecenben a Területvédő Liga céljainak előmozdítására. Az első gyűlés pünkösd hétfőjén lesz 11 órakor a Kereskedő Társulat dísztermében, ahol jelen lesz a Budapesti Szepesi Szövetség elnöke. Minden szepesi nőt is, ez uton hívnak meg.

— **Pünkösti nagy táncostély** lesz a Royal dísztermében pünkösd első- és másodnapján. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépődíj 8 korona és a vigalmi adó. Az új táncanfolyam e hó 25-én, kedden kezdődik. Tisztelettel ifj. Schaff János.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Tukacs Dezső ügyvéd, a debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság volt adóügyi biztos ügyvédi irodáját Debrecenben Ferenc József-utca 63. sz. (Félegyházy-ház 1. emelet) f. évi május hó 26-án megnyitja.

— **Családi étkező,** vidékiek találkozó helye a volt Törö-vendéglő, Csapó-u. 14. (Az új tulajdonos Buzás Lajos, vendéglős.) Magyar konyha, jó bor, frissen csapolt sör, figyelmes kiszolgálás.

— **Dr. Láng Sándor** műtőorvos, rendelését és Röntgen laboratóriumát Kossuth-utca 39. szám alól a szomszéd házba a 37. szám alá helyezte át.

— **Ne sajnálja,** hogy beszüntettem Péterfia-utca 53. alatt a régi nyakkendő átalakítását. Junius 1-től Rákóczi-u. 23 alatt megint újjalakítom legrosszabb nyakkendőit is.

— **Margit-fürdő** állandóan nyitva van.

— **Vasablakokat, vasajtókat készít Piros Béla lakatos műhelye Péterfia 32. sz.**

— **Városunk legmegbízhatóbb és legrégebb molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.**

Schubert Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

Választási mozgalmak

A „Keresztyén Kisgazda és Földmivessé” i. hó 23-án (vasárnap) d. u. 4 órakor a csapó-kerti iskolánál, f. hó 24-én (hétfőn) délelőtt 9 órakor az Ondod, kádárdüllői, 11 órakor a kis-hegyesi, délután 3 órakor az elepi, délután 6 órakor az Ondod, veresdüllői iskolánál program ismertető gyűléseket rendez, melyeken Polgári István I. kerületi képviselőjelöltünk programbeszédét is tartja. — Együttal értesítetnek a külsőségeken lakó gazdák és földmivessék, hogy a választási bejelentőlapokat saját érdekükben mielőbb beküldjék; aki eddig nem kapott, az forduljon az illető iskola tanítójához, ki úrlappal és felvilágosítással szívesen szolgál. A jelentkezés elmulasztása 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik.

Németország lefegyverzése

London május 22. (Nemzeti St. tel. jel.) Bonar Law az angol alsóházban a nyelvi értekezlettel kapcsolatban azt mondta, hogy a versaillesi békeszerződésben Németország segélyforrásai és a német kártérítések túlzottan lettek ugyan megállapítva, de a mostani ellentérvések is túlzottak. A szövetségesek nem szándékoznak Németországtól többet követelni, mint amennyit meg tud fizetni. Mindenesetre legfőbb teendő a teljes lefegyverzés. Németországnak még mindig sok hadianyag áll rendelkezésére, s még mindig 4—5000 ágyu vár megsemmisítésre.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

A Bihari színésziskola vizsgálódásai:

Vasárnap este: Tündérlaki leányok, vigjáték.

Hétfőn délután: Szerelmem vására: este: Igófi diákok.

VIGSZÍNHÁZ:

Vasárnap délután: Igófi diákok diáktörténet.

Hétfőn: Kis gróf, Három a kisleány operettek egy felvonása.

* **A Területvédő Liga** ma esti hangversenyének keretében *Milotay* István, a keresztyén magyar sajtó lánglelkű vezető munkása, az I. ker. pártönkivüli képviselőjelöltje „A magyar lélek egysége” cím alatt nagyszabású beszédet mond, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét. Ugy értesülünk, hogy a népszerű jelölt néhány napot városunkban időzik, hogy huzamosabban érintkezhessék választóival.

* **A szerelmem vására** című amerikai színmű premierje volt csütörtökön a Vigszínházban. Ez a darab valószínűleg színpadi Leviathan, színpadi kolosszus; hét felvonása van s csaknem négy órába telik, míg lejátszák. Angol flegma és amerikai idegzet kell hozzá végignézni. A rengeteg épület azonban nem hibátlan. Hagyján, hogy Pénz ő istenségének a hatalma oly felháborító példákban van bemutatva, hogy minden jobb érzésünk lázadoz ellene, mert hát van alkalmunk bőven a Mammonismust nemcsak Amerikában, hanem itthon is valószínűnek látni, — hanem némi kételyeink támadtak a darab ellen a lélektani igazság szempontjából. Már pedig ez hiba. Legalább egy színdarabban az. Mert kötvé hisszük, hogy egy ötven-hatvan év közt levő, ősz férfiu, amilyen a darab hőse, azért gyuljon ifju nevével szemben aljas, semmi elvetemült eszköztől sem megrettenő bosszura, mert az tizenhét éves korában, mint még leány egy tüdőbajos piktort megszeretett, eszményien szeretett, jobban mondva megszánt és később pénzzel is támogatta, hogy betegségéből gyógyuljon. Akármilyen köszívű, nyers, és hirtelen is az amerikai angol, úgy tudjuk, hogy Amerikában is emberek laknak. A színmű indokolása gyenge. Mit is mond Schiller a rosszul motiváló drámairól? „Itt is egy lyuk, ott is egy lyuk”, — s akármennyi félcel is az író, a lyukat nem képes eltüntetni.

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

* **Pünkösdi előadások.** Pünkösdi vasárnapján délután 5 órai kezdettel mérsékelt helyárrakkal, Farkas Imre gyönyörű diáktörténete kerül színre, este a „Szerelem vérszája” mérsékelt helyárrakkal. Minthogy a kiváló ujdonság 7 felvonással 3 órát vesz igénybe, a hétfő délutáni előadás kivételesen 4 órákor fog kezdődni, este az „Iglói diákok” kerül színre.

* **Iglói diákok**, melyet most tanult be a szintársulat, az ünnepek után kedden is műsoron marad.

* **Réthy Margit, Kormos Ferenc és Horváth Kálmán** együttes fellépései szerdán a **Magnás Miska**, csütörtökön a **Luxemburg grófja** operettet adják a Vígyszínházban.

* **Sem egy halmot, sem egy völgyet...** című **Vályi Nagy Géza** gyönyörű hazafias versét a területvédő liga tiszteletére minden előadson szavalni fogják ma a mozgószínházakban.

* **Miss Amerikan IV.** Negyedik rész, **Veritas!** hat felvonásban. Utoljára mutatja be ma az **Uránia**, ezen grandiózus film befejező részét, melyben meglepő érdekesség a tankok harca. **Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.**

* **Egy dollárkirálynő kalandjai.** Amerikai kalandos történet 5 részben 28 felvonásban. Első rész „A szent gyémánt” 6 felvonásban, különleges színi fogva ez a hatalmas amerikai technikával megcsinált film az **Apollo** közönségének osztatlan tetszését nyerte meg. **Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.**

* **Francia Pathé film az Aranybika moziban.** Ma vasárnap utoljára kerül bemutatásra a „Szerelem komédiája” 4 felvonásos dráma a színész világból és a „Lisi a falusi ártatlanság” című bájos, háromfelvonásos vígjáték. **Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.**

* **Holnap Pünköszt hétfőjén,** következő műsorok kerülnek a mozikban bemutatásra. **Apollo:** „A baba” egy házasság története 5 felvonásban Lóth Ila főszereplésével. Az **Aranybika moziban:** „A sors gyermeke” francia filmdráma 4 felvonásban és „A kínai herceg” 3 felvonásos vígjáték. Az **Urániában:** „A sendomiri kolostor” dráma 4 felvonásban. **Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.**

SPORT

Ünnepi mérkőzések. Helybeli csapataink legtöbbje vidéken játszik a pünkösdi ünnepek alatt. Így a **Debreceni TE** Kisvárdára rándul le, amikor is első nap a **Kisvárdai SE**-tel, másnap a **Kisvárdai Testvérekkel** mérkőzik. A **DEAC** Karcagon és **Kisújszálláson** mérkőzik az ottani csapatokkal. A **Püspökladányi AC** pedig a **KITE** csapatát látja vendégül. **Debrecenben** az útegyházi pályán vasárnap a **DKASE**, hétfőn a **Vasutas SC** játszik a budapesti másodosztályú **Vivó és Atlétikai Clubbal**. Előtte a **DTE** ifj. játszik a **KASE**, illetőleg a **Vasutas** ifjúságival.

Védekezzünk a szőlő peronosporája ellen

Hol szőlőműveléssel foglalkoznak és hol a termés megmentésére csak kissé gondos óvintézkedés is történik, ott már pár hét óta folyamatban kell hogy legyen a peronospora ellen való védekezés.

Ki ne ismerné a szőlőtermelők közül a peronosporát, ki ne lenne tisztába vele hogy ez tulajdonképpen a szőlő legveszedelmesebb betegsége, mely némely évben nemcsak a hajtásokat és leveleket hanem a fürtöket is olyan mértékben támadja meg, hogy azután a termésből egyáltalán nem lesz semmi, sőt mert gyakran a vesszőt is megtámadja, megérését lehetetlenné teszi, nem egyszer a következő évi termést is nemcsak kockáztathatja, de már eleve tönkre is teheti. Nagyon is fontos tehát és tudnunk kell, hogy szőlőnknek eme ádáz

ellenségét miként győzhetjük le a legmegfelelőbb sikerrel. E tekintetben az lenne kívánatos, hogy a termelők kivétel nélkül és általánosan védekezzenek elene és hogy védekezésük kellő időben és helyesen történjék mindenkor; különösen fontos hogy a szőlő tőke fejlődési állapotához megfelelő legyen, fontos hogy a levelek és lombzat a permetezés utján bordói lével, a virágok, fürtök pedig porozás utján rézkénporral legyenek megfelelő tökéletesen óva a peronosporától, miből megtanulhatja a gyakorlati gazda, hogy a peronospora ellen a permetezés egymagában nem elégséges, porozni is kell, még pedig a virágokat és fürtöket, ha eredményes munkát akarunk végezni.

A kénporozást eddig inkább a szőlőművelésben előrehaladottabb borvidéken gyakorolták, pedig tulajdonképpen, ha kifogástalan jó eredményt akarunk inkább elérni, valamennyi vidéknek és gazdának pontosan keresztül kellene vinni ezt, ha megakarunk menekülni a peronospora által okozott károktól, mi már csak a többi munkálatok költséges volta, valamint a szőlő és bornak jó áron való jelen értékesítési viszonyainál fogva is rendkívül kívánatos lenne.

A védekezés korán megkezdendő akkor, midőn a peronospora esetleg még nem jelentkezett, vagy legalább annak tünetei még nem látszanak, általában akkor, midőn a hajtások körülbelül arasznyi hosszúak. *Ez fél százalékos bordói lével eszközlendő.* Fél százaléknál sűrűbb levét nem tanácsos használni, mert a szőlő gyenge hajtásai könnyen kárt szenvednek. Tekintettel a bekövetkezett meleg időjárásra, és a beállott esőzésekre, a szőlőpermetezését, hol esetleg nem történt volna még meg, okvetetlen és a legsürgősebben végrehajtani kell.

A második óvintézkedés megfelelő ideje akkor van, midőn a fürtök ágbogósodni kezdődnek, virágzásra készülnek, ekkor porozni kell rézporral a bomladozni kezdő fürtöket.

Virágzás után ismét permetezni kell okvetlen a szőlőt, még pedig egy százalékos bordói lével, ez a tulajdonképeni második permetezés, végül harmadikban permetezendő a szőlő szintén 1 százalékos bordói lével midőn a bogyók zsendülni kezdenek, midőn tehát már kifejlődtek, de még zöldek, érésüket nem kezdik, általában úgy július derekán.

Ha azonban hűvös időjárások következnek be, mert ilyenkor a betegség vehemensebben szokott fellépni a leveleket, bogyókat egyaránt erősebben szokta megtámadni, legalább egyszer még közben külön permetezni kell, mert ilyenkor érzékenyebb lévén a szőlő, könnyebb és nagyobb mértékben tönkre teheti azt, különösen nedves, páratelt, ködös időben a peronospora igen gyorsan terjed ezért a védekezésnek is gondosabbnak, ismételtnek kell lenni, de figyelniük kell arra is, hogy mert az eső könnyen lemossa a permetet, főleg ha az még jól meg sem szikkadt, permetezés utáni közvetlen esőzésre kénytelenek vagyunk azt lehetőleg ismételni.

Jégverés után porozni kell rézporral, nehogy a jégverés után a különben

érzékeny lett hegyekben nagy kár esék vagy éppen elpusztuljanak, így nem szabad az első kötözéssel nagy hajtások agyazásával sem sokat kötni, mert a földön heverő hajtások levelei szintén könnyen megkapják a bajt.

A hordói levét megfelelően kell elkészíteni, és pedig az egy százalékos oldathoz egy hektó vizet, egy kiló rézgálicot és egy kiló oltott meszet veszünk. Tiszta kádba 70 liter vizet öntünk és a rézgálicot zsákba vagy kosárba téve a kádon keresztül tett rudon zsineget ráakasztjuk hogy a rézgálic a vízbe merüljön, így aztán egy-éjjelen át feloldódik. Azután egy kiló oltott meszet egy másik faedényben 30 liter vízben jól szét keverünk, úgy hogy csomós ne maradjon, egy ócska szitán meg is szűrhetjük. Így kapjuk a mésztejet.

A kész mésztejet most lassan vékony sugárban beleöntjük a rézgálicos vízbe, melyet nyirfa-seprével folyton kavarunk.

Mikor ezen oldattal a permetezőt megtöltjük, az egészet jól fel kavarni kell.

A Szőlészeti Intézet kéri a szőlősgazdákat, hogy a már megtörtént permetezés után a további permetezések irányíthatása végett, mihelyt a peronospora valahol a legcsekélyebb mértékben is fellépett, azt az intézetnek (Budapest, II. Debrői-ut lehetõleg távirati uton, azonnal bejelenteni sziveskedjenek.

— **Szőlészeti cikkek ára.** Az utóbbi napokban a rézgálic árak tartottak voltak. Nagytételekben 47—48 német-osztrák koronát is követeltek. Az üzlet irányzata azonban ellanyhult. **Raffia** háncsban mind nagyobb kínálat indult és az árkövetelések teljes véggonrakományok vételenél **Triesztben** Extra **Magunga** 75 korona, **Magunger** 70 K I. **Jamatave** 66 K. **Kénporban** az üzlet ellanyhult és ma dupla raffinált kénporért 1850 koronát jegyeznek kilogrammonként, azonban finom sublimált kénpor hiányzik a piacról.

A „Kereszttyén Nemzeti Egyesülés-pártjának” gyűlései Pünkösdi hétfőjén 24-én:

Délelőtt fél 11 órákor: **„Vasutas-gyűlés”** (az Üzletvezetőség, Pályaudvar, Fűtőház és Máv. műhely tagjai részére) a Pályaudvar előtt. Beszédet mondanak **dr. Milotay István**, **dr. Pröhle Vilmos** és **dr. Bernolák Nándor** képviselőjelölt.

Délután 3 órákor: **a Csapókerti Olvasókörben** beszédet mond **dr. Milotay István** képviselőjelölt.

3 órákor: **a Homokkerti Olvasókörben** programját ismerteti **Dr. Bernolák Nándor** egyetemi tanár, képviselőjelölt.

3 órákor: **a Vargakerti Gyulai-féle vendéglőben** a **Vargakerti, Boldogkerti és Tégláskerti választópolgárok** előtt mondja el programbeszédét **dr. Pröhle Vilmos** egyetemi tanár képviselőjelölt.

Délután fél 6 órákor **a Nacverdön** (a **Dobos** előtt) nagy politikai **NÉPGYÜLÉS**, különös tekintettel a szellemi, ipari és földművelő munkásokra. — Beszédet mondanak **dr. Pröhle Vilmos** és **dr. Bernolák Nándor** képviselőjelöltek.

Férfiak! Nők! Eljöjjetek mindnyájan!
Pártelnökség.

Kiadó

114 nagy holdas prima legelő.

Értekezni lehet **Prahács József**szijgyártó és nyerges üzletében **Batthyány-u.2**

NYILTTER

Nyilatkozat.

Alulírottak a városban terjesztett hírekkel szemben az igazság kedvéért kijelentjük, hogy dr. Kenézy Gyula bábaképezői igazgatónak kommun előtti, kommun alatti, majd ezt követő politikai, közéleti és orvosi működésére vonatkozólag dr. Zempléni Vilmos Gyula bábaképezői tanársegéddel soha egyetlen szót nem váltottunk s ennek következtében tőle soha egyetlen adatot, sort, aláírást vagy megjegyzést nem kaphattunk s nem hallhattunk.

Debrecen, 1920. május 22.

Dr. Láng Sándor s. k.
Dr. Gyulay László s. k.

Szives tudomására hozom a t. közönségnek, hogy a nyolc évvel ezelőtt eladott Hrabéczy-mosoda gyárat ismét visszavásároltam és ez évi május hó 1-től tulajdonomat képezi.

Az egykor modernül berendezett gyárat romokban és hasznavehetetlen állapotban vettem át. Ennek a mai igényeknek megfelelő helyreállítása egy-két hónapot vesz előreláthatólag igénybe. Ezen ok indított arra, hogy addig is, míg ezen átalakítások folynak, nehogy a teljes üzem szüneteljen, megvettem — Márton Gyula ural társulva — a Papp Gyula Szalkai-utcai jöhrnevi mosodáját, melyet kibővívte oly üzemi-képessé tettünk, hogy jelenleg már gallér, kézelő és ingek mosását és tisztítását a t. közönség igényeinek megfelelően eszközölhetünk.

A különböző bérlok által elhanyagolt Hrabéczy gyár iránt jól tudjuk, hogy a bizalom — melyet annak idején 30 évi becsületes munkával szereztünk — megintott. Ezen régi bizalmat helyreállítani és ismét megszerezni lesz egyedüli törekvésünk lelkiismeretes munkánk és szakképzettségünk által.

A teljes üzem megindítását annak idején hirdalokban közöljük. A volt bérletről fennálló igények és követeléseket, — esetleg kárterítéseket, — mint reánk nem tartozókat, el nem ismerünk.

Kérve nagyérdemű közönség b. pártfogását teljes tisztelettel

Hrabéczy Zoltán és Társa.

Gyár és főüzlet: Széchenyi-u. 42.
Fiók üzlet: Csapó-utca 30.

APOLLO	URANIA
Vasárnap Az új amerikai filmgyár remeke Egy dollárkirálynő halandjai Kalandörtörténet 5 részben 28 felvonásban. Főszereplő Pearl Witha. Elsősorú: A szent gyémánt 6 felvonás. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.	Vasárnap Az amerikai Pathégyár remeke Miss Amerikan IV. Filmregény 4 részben 21 felvonás. Főszereplő Vernon Castle. IV. rész Veritas! Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

ARANY BIKÁ MOZI

Vasárnap
Szerelme komédiája
Dráma a színészvilágból 4 felv. (La vagabonde.
Főszereplő Mlle. Musidore.
Lisi a falusi ártatlanság
Vigjáték 3 felv.
Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Házat, Földet, Szöllőt

venni és eladni óhajtók
b. figyelmét felhívja a
BALOGHLAJOS
nyomozó ingatlanforgalmi irodája Mester-utca 9. szám.

Dezső László
ingatlanforgalmi intézete és bankirodája
Maróthy-utca 19. szám.

ELAD ÉS VESZ:
földbirtokot, szőlőtelepeket, családi és bérházakat
gyárat és gőzmalomokat
BANKKÖLCSÖNT FOLYÓSIT:
földbirtokokra, bérházakra, szőlő és gyártelepekre
bármely összeg erejéig.
DEZSŐ LÁSZLÓ
telekönyvi okl. volt rendőrfogalmazó
irodája.

GYÁSZESETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL

FEHÉRTÓI BÉLA
temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.
Hol temetéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügye-
let mellett eszközöltetnek. Exhumálást és hullaszállítását vállalunk. Koszorúk választékban.

Széchenyi-utca 16. szám alól

**Rosmetikai intézetemet Hölgyfod-
rászattal és MANICÜR szalonnal**

Kibővíve **Simonty-utca 7. szám alá** (Zander)
befejeztem át. Arcbőr kezelés vilamos uton. A leg-
súlyosabb arcbőrhibákat és szőröket villamos uton
utánnom nélkül eltávolítottam. Leggondosabb hajápolás,
fésülés, ondulás és kézápolás férfiaknak is.

Szives tudomására hozom a n. e. közönségnek, hogy
üzletemet tetemesen megnagyobbítva a közegészségügy
szabályai szerint a mai kornak megfelelően modernül
rendeztem be. Naponta frissen csapolt poharas és üve-
ges sörök. Valódi kis üstönfőtt pálinkák, fajborok áll a
közönség rendelkezésére. A nagyérdemű
közönség szives pártfogását kéri tisztelettel

Központi Koriátlan Italmérés
Bán László Hatvan-utca 5 szám
Püspöki palota mellett

Külön borozó és söröző szobák.

Hadi kölcsöne

lekötése ellenében igen előnyös feltételek
mellett jegyezzen minden keresztény magyar
ember „MAGYAR NEMZETI GAZDASÁGI
BANK“-i részvényt. Feltételek részletesen
megtudhatók Gazdasági Takarékpénztár Rt-
nél, Debreczen, Király-u. 2. sz. — Ugyani t.
eszközölhető a részvényjegyzés is az üzleti
órák alatt.

Magyar Nemzeti Gazdasági Bank
alakulóban. Tervezett alaptőke 80 millió kor.

Eladó villatetek

Bárczy-utca 7, Komlóssy-ut 4 és Porosz-
lay ut 1. alatt együttesen mintegy 3000
négyzetméter telek a rajta levő épületekkel
és szinkekkel. Értekezhetni:
„Egyetemi építkezés vállalati irodájában.“
TELEFONSZÁM 610.

Ha azt akarjuk, hogy cipőink sokáig tartósak legyenek,
használjuk cipőink tisztántartására és fényesítésére a

HAJDU
czipő-krém

amely tükörfényessé teszi, ápolja, puhán tartja és csconserválja a
bőrt. A mai drága cipő ár mellett, nagyon meg kell válogatni,
hogy milyen krémmel tisztítsuk cipőinket. Mert a vizes krém idő
előtt felkoszosítja és megrepeszti a bőrt, akkor pedig jobb lett
volna inkább semmitsem használni. Tessék próbát tenni az első
dobozzal, megfog mindenki győződni arról, hogy a Hajdu cipő-
krém a mai idők elsőrangú gyártmánya. **Kérjen mindenki a
kereskedésekben „Hajdu“ cipőkrémet!**

Nagybani megrendelést elfogad
MIKE FERENCZ „Hajdu“ cipőkrémkészítő
iroda, Varga-u. 9. szám.

Alföldi Takarékpénztár

Debreczenben, Piacz-utca. (Saját ház.) Alapított 1872-ik évben.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete. Alaptőke 2.400.000 K Tartalék 1.770.000 K Betétállomány 40.000.000 K

Üzletágai: Takarékbetétek, csekkszámok. Váltóteszámítás, törlesztés és jelzálogkölcsö-
nök. — Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és
külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár, Sefe-Deposit (magánletépténztár.)

Affiliált intézetei: Nagykarolyi kereskedelmi bank r.-t., Gazdasági bank részvénytársá-
ság Szoboszlón, Kabai takarékpénztár részvénytársaság, Nádudvari
takarékpénztár részvénytársaság, Hajdunánási gazdasági bank részvénytársaság.

Eladó ház Rákóczi-utczán 5
szobás kisebb csa-
ládi ház eladó Dezső László irodája Ma-
róthy György-utca 19.

Felhívás rézgálic kiváltására.

A városi számvevőség felhívja a debre-
czeni szállósgazdákat, hogy a második perme-
tezéshez szükséges rézgálicra az utalványok
kiosztása (Városháza emelet 17. sz. szoba) a
rézgálic árának (a 40-60 K kilogrammonként)
a házipénztárba való befizetés ellenében folyó
hó 26-án, szerdán kezdetét veszi.

A kiosztás gyorsabb lebonyolítása végett
az első kiosztásnál kapott számot mindenki
hozza magával.

Városi számvevőség.

Bélyeggyűjtemény és véső-
intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi
öltönyök kaphatók.

Blattner József
Csapó-utca 1. sz.
Üvegezési és képkerekes
váltalata tükrök és ablakok
nagy választékban.

FORGÁCS I.
MŰRÁS, Bábos-utca.

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök
mérték után, vagy
fordítások a legolcsóbb-
ban és eszesen készülnek
úri szabó üzletében Kossuth-utca 68. sz. Katonai cikkek raktára.

PISKOLTY PÉTER

Vecsey Antal
vizsgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Riss Ferencz
női szabó Piac-u.
66 szám. Islétes
munkát jutányos
áron készít.

Pünkösdkor
is kapható friss
hort bági hal
EGYHÁZ-TÉR 6 SZ. ALATT

Risbirtok a hosszupályi köves ut
mentén 12 kat. hold fe-
kete aljhomok tanya-
nékül eladó **DEZSŐ L.**
IRODÁJA Maróthy-u. 19.

KOKSZ
ÉRKEZIK A „HANGYÁ“-NAK
Előjegyzések elfogadtnak az irodában. Bort veszünk.

GŐZMALOM felállításához 25 PH gőz-
gép teljesen üzemképes
azonnali átvételre eladó.
Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.

Temetésekre élő- és művirág sirkoszorúk, valamint színházi és
alkalmi csokrok lego csöbben szerezhetők be

Rózsa Virágcsarnok
DEBRECZEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSHÁZ.)

ELKELTEK

Homok-u. 108. — Apafy-u. 95. — Csillag-u. 46. — Honti-u. 1/b. — Csillag-u. 28. — Homoh-u. 74. — Apafy-u. 65. — Nagy Sándor József-u. 10. sz. házak. — Gerébi telep Irén-u. 34. Fülöp-u. 35. 37. számú házhelyek és az Ondód, Vedres düllői 3 magyar hold föld.

A NAGY LAJOS ORSZÁGOS ADÁSVÉTELI IRODA ADTA EL ŐKET!

Eladásra felvételnek mindentéle ingatlanok.

Iroda Veres-utca 9. sz. (Csapó-utca közepe). Villamos vasuti közlekedés.

HIVATALOS ÓRÁK EGÉSZ NAP.

9579—1920.

Pályázati hirdetmény

Debrecen sz. kir. város tanácsa a városi zeneiskolánál halálózás folytán üresedésbe jött igazgatói állás betöltésére nyilvános pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindazon magyar állampolgárok, akik államilag érvényes zenetanári oklevéllel bírnak. Pályázati határidő: 1920. június 20. Az oklevéllel, vagy annak hiteles másolatával, továbbá az esetleges eddigi működésről szóló bizonyítványokkal ellátott kérvények a fenti határnap déli 12 órájáig Debrecen város polgármesteri hivatalához adandók be.

A megválasztandó igazgató jogai és kötelességei a zeneiskolai szervezeti szabályzat 10. §-ában vannak meghatározva. Javadalmazása: 4000 K törzsfizetés, 6400 K a nyugdíjba is beszámító városi pótlék, 1000 K lakáspénz, öt évenként 200 K korpótlék, arra jogosult családtagnaként 800 K családi pótlék és végül jelenleg 300 K havi rendkívüli drágasági segély.

A megválasztandó igazgató Debrecen város tisztviselői nyugdíjintézetének jogos és kötelezett tagja.

Állását f. év szeptember elsején tartozik elfoglalni.

Debrecen, 1920 május 20.

Városi tanács.

Fürdő megnyitás!

Értesitem a n. é közönséget, hogy a nagyerdei fürdőt f. hó 23-án, azaz pünkösöd vasárnapján ünnepélyesen megnyitóm. Mihez tartás végett közlöm, hogy a gőzt használhatják: férfiak d. e. 6—1/2-ig, nők d. u. 1/2—7-ig. Vasárnap egész nap férfiak. A hidegvizgyógykezelések ideje: férfiaknak d. e. 1/2—7—10-ig, d. u. 1/2—7-ig. Nőknek délelőtt 10—1-ig, délután 1/2—3—1/2-ig. Orvosi rendelet előmutatása kötelező.

A kádifürdő úgy nőknél, mint férfiaknál egész nap nyitva. Szakszerű kezelés és pontos kiszolgálás! A n. é. közönség sajnó pártfogását kéri **A BÉRLŐ.**

Eladó ház

Hatvan-utca elején 7 és 5 szobás nagy udvar, kert, istálló kocsiszinnel eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM.

Alapított: 1868. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kitélőig. TELEP: Homokkert, Hid-utca 8. szám.

Konyári-sóstó-fürdő megnyit.

Értesítjük a t. gyógyulást kereső üdülő közönséget, hogy a több mint 200 év óta fentálló sziklás tartalmu

Konyári-sóstó fürdőt

Pünkösöd első napján megnyitottuk s nagy áldozatokkal azt az egész idényben nyitva tartjuk.

Tiszta szobák, kitűnő étkezés s szórakozások, elsőrendű zenekar állanak a közönség rendelkezésére. Csusz, reuma, köszvény, női bajok sebesülések s törések utáni maradványok első-rangu gyógytényezője, hatásában utolérhetetlen

Az igazgatóság

PALLAS vegyészeti laboratórium

ajánlja legmegbízhatóbb minőségű készítményeit:

„PALLAS” szájvizet, mely teljesen pótolja a szájban lévő kalciumot.

„PALLAS” sósborszeszt, mely a legújabb ipari eljárás alapján készült.

„PALLAS” cipőkrémet, mely a bőrpolja és tükörfényessé teszi. Azonkívül: Schampang-Water Bay rumát, mely a fej mosására a legjobb szer. A korpá kőpárást megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, üdíti.

Dr. Heider előiratu fogporát: mely a fogak tisztítására a legjobb szer. A fogak kőpárást megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, üdíti.

Közkedvelt magyar bajuszpedrójt, mely a bajusz tisztítására a legjobb szer.

Kiváló minőségért garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratórium DEBRECEN, ZAPO-UTCA 8. SZÁM.

Felhívás!!

Mint a Gyapjuforgalmi R. T. bizományosa, kérjük a gyapjúkészletekkel rendelkező gazdáinkat, hogy készleteiket megvételre általunk ajánlják fel. A felajánláshoz szükséges bejelentőlapok Debreczenben a „Gazdasági Takarékpénztár R.-T.” Király-utca 2. sz., a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” debreceni vezértilkarságánál és a debreceni „Hangya Ker. Fogy. és Érték. Szövetkezet” üzlethelyiségében átvehető és kitölthető. Ugyanezen cégeket biztunk meg a további eljárással. A vételi feltételek ugyanezen cégeknél részletesen meg tudhatók.

Minden gazda saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha a felajánlást általunk eszközli.

„Agricola” Export-import r.-t. Budapest.

Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság

ALAKULT 1910-BEN.

ALAPTŐKE EGY MILLIÓ KORONA.

DEBRECZEN, KIRÁLY-UTCZA 2. SZÁM.

Elfogad betéteket. Leszámitol váltókat. Jelzálogkölcsonöket nyujt ingatlanokra. — Értékpapírokra kölcsönöket nyujt. Bérbead páncélrekeszeket. Ezenkívül foglalkozik a takarékpénztári és banküzlet minden ágával.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hetköznapokon tíz szög 5 korona, minden további szó 50 fillér. — Vasárnap tíz szög 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve duplán számítottak.

DEBRECENI

Gazdák Bankja Részvénytársaság, Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és banküzlet minden ágazatával foglalkozik. Felelős minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

KÁRPITOS

munkák átdolgozása leg-utányosabban készül Debreczenszky István kárpitosnál, Halköz 1.

ÉRTESEM

megbízóimat, ez év január, február hónap beadott 243—375. sorszámgig a gallérok és kezelők elkészültek, átvehetők Hungária gőzmosoda. Péterfia 4.

TÁRSAT

keresek jól jövedelmező üzlethez 70—80 ezer koronával. Cim a kiadóhivatalban.

HÁLÓSZOBA

berendezés a Széchenyi-utcai huszár laknyában eladó. 12 drb. porcellán tányér, 1 selyem paplan.

MÉHRAJOKAT

megvételre keresek. Csanak József, Piac-u. 51.

PERGETETT MÉZ

állandóan kapható. Budai Ezsaiás-utca 15.

Bor

saját termés, hordó tételben eladó. Geréby, Deák Ferenc u. 13.

Közigazgatási

és gazdasági teendőkben jártas joghallgató jegyzőségnél vagy gazdaságban állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Aratógép

teljesen új állapotban eladó. Értekezetheti: Szoboszló-u. 16. d. u. 3—5-ig

Pezsögös

üvegeket vesz a „Török pezsöggyár.”

Hamisfogakat

töröttet is veszek Tamás József kir. hg.-u. 10

Egy

jó karban levő sport vadászokci és egy fekete fedeles hintó azonnal sürgősen eladó. (Értekezni lehet Riesz kocsigyáros, Hatvan-utca)

Egy

jó karban levő fedeles hintó megvételre kerestetik. (Értekezni lehet Szt. Anna-u. 19. sz.)

JÓKAI-UTOZA

38. számú családi ház eladó. Gazdálkodónak alkalmas. Azonnali beköltözhető lakással. — Értekezni ugyanott.

ÁPOLÓNÖKET

takarítónöket 1-re felvesz a városi közkórház.

ELVESZETT

pecsét gyűrűből címeres sárga, hibás kő. Vasut-Verbóczy-Varga-Szt. Anna-Piac-utvonalon. Megtalálónak illő jutalom. Rákóczi 52.

HATVAN-UTCAI

gazdaság közgyűlését 24-én, pünkösöd másodnapján tartja meg, Csap-u. 11. sz. fiu iskolában délelőtt 10 órakor. Elnökség.

Természetes kárpáti Málnaszörp

nagyban és kicsinyben

Rontsek Gézánál, Kossuth-utca.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkrekrét és szappant használjon!

PARFÜMÖK prima minőségűek. Pipere szappanok. Mindenféle pipereolajok. kötszerek, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI GYIKKEK, kreolfin stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Droguerában Piac-utca 42.